

Årsmelding 1967.

Stjorni: På årsmötet 18. april 1967 vart Ludv. Jerdal attvald til formann, og i stjorni elles vart valde Johs. Fjeldstad, Ivar Gjelsvik, Olav Brattegard og Solveig Fjellbirkeland. Brattegard vart vald i staden for Per Thorson som bad seg fri, for dei andre var det attval. Varamenn vart Ingerd Hirth, Besse Bönes og Torgrim Titlestad. Stjorni valde etterpå Johs. Fjeldstad til varaformann, og Solveig Fjellbirkeland til kassastyrar og skrivar. Solveig Fjellbirkeland måtte av helsegrunnar segja ifrå seg arbeidet i august 1967. Ingerd Hirth vart då fast med i stjorni, og vart vald til skrivar. S. J. Nigar vart vald til ny kassastyrar.

Målsmenn: I Bygdslagsnemndi: Johs. Fjeldstad, Ingv. Olsvold, Ludv. Jerdal. Varamenn: Arnfinn Haga, Ivar Gjelsvik. I Kyrkjeneemndi: Solveig Fjellbirkeland, varamann Anna Gjerlöw. (Der hev Eigil Lehmann møtt på slutten av arbeidsåret, etter serskild oppnemning i stjorni). I Idrottslaget Gular: Ivar Gjelsvik, varamann Georg Nyborg. I Det norrøne Grönlandslaget: Sören Ve, (Johs. Fjeldstad,) Ludv. Jerdal. Varamenn: Ivar Gjelsvik, (Eigil Lehmann.) Fanevakter: (Olav Åsvang) Torkel Björkheim, Steinar Drösdal, Torgrim Titlestad. Bladstjorn for "Tuftekallen": S. J. Nigar, Arnfinn Haga, Mari Madland, Fridtjov V'k. Ettersynsmenn: Ingv. Olsvold, Sören Ve.

Möte og samskomor: Laget hev sidan årsmötet halde 7 vanlege möte, alle på Kaffistova til Bondeungdomslaget, Torget 1. Stjorni hev halde 10 möte. Det hev vore eit godt arbeidsår, med jamnt godt frammöte, men me saknar framleis dei fleste av dei yngre ~~lagsskikk~~ lagsfolki på lagsmöti.

Fyredrag og talor: På lagsmöti er det halde i alt 9 fyredrag og talor, og dertil 2 hovudtalor på 100-årsgildet, forutan ei lang rad helsingstalor på dette jubileumsgildet. Samla på möte og gilde er det soleis halde 11 fyredrag og talor, og dertil alle helsingane.

Årsmötet 18. april var forutan årsmöte ogso minnemöte for Lars Eskeland (100 år sidan han vart född). Fylkesagronom Henry Oma gav eit bilete av læraren Lars Eskeland, og skulestyrar Besse Bönes kom serskilt inn på kor stor ein talar og målmeister Lars Eskeland var. Mari Madland las av Lars Eskelands talor og dikt. Sönene til Lars Eskeland, høgskulestyrar Øystein Eskeland og lektor Sigurd Eskeland, var med på mötet og drog i stutte talor fram minne um far sin.

På mötet 9. mai tala universitetsstipendiat Sigurd Bretteville-Jensen um hardingfela, um historikk og tradisjon.

Mötet 30. mai var ein Lorentz Hop-kveld. Det var 80 år sidan den kjende Fana-spelemannen var född, og laget skipa eit minnemöte saman med Spelemannslaget "Fjellbekken". Spelemenn frå "Fjellbekken" (Dale, Lien, Sörsdal og Furnes) spela Hop-slåttar, og formannen i Vestmannalaget Ludv. Jerdal, tala um Lorentz Hop og spelet hans. Det var og talor av formannen i "Fjellbekken", Arne Mellesmo, og av Oddmund Dale, som drog fram personlege minne dei hadde um Lorentz Hop.

Mötet 24. oktober var nærast ein Islands-kveld. Res. kap. Eigil Lehmann greidde då ut um "Islandsk-Norsk Ordbok" som var komi dette året, og um arbeidet med boki.

14. november var mötet skipa som ein Finlandskveld (i samband med 50-årsminnet um Finland fritt). Skulestyrar Besse Bönes fortalde frå den umskiftande finske soga, um fridomsstriden, vinterkrigen, og um landet og folket.

På mötet 5. desember fortalde yverlærer Olav Omvik, premivinnar på landsbasis i den store tevlingi um livsminne frå eldre, sett i gang av Nasjonalforeningen mot tuberkulosen for Folkehelsen. Det var serleg

barn- og ungdomsminne frå heimegrøndi si i Omvikdalen i Avlingelag
han kom inn på.

På møtet 13. februar vart det spela upptak frå 100-års-gildet i Håkonshallen, og ei mengd gode bilete frå gildet var lagde fram. Hundrårsgildet. 100-års-minnet for skiping i laget er det likevel som mest hev merkt dette arbeidsåret. Stjorni dryfte upplegget for høgtidingi tidleg, og det store ynskjemålet var å kunna skipet gildet i Håkonshalli, storstova i gamle Bjørgvin. Etter fyrearbeid og søknad ytte Bergen by og Hordaland fylke eit tilskot til jubileumshøgtidi som gjorde det forsvarleg å leggja gildet til Håkonshallen. Alle lagsfolk vart innbedne til å vera gjester, saman med finansutvalet i Bergen og fylkesutvalet i Hordaland, dertil landssamskipnader og lokale samskipnader som Vestmannalaget hev havt eller hev samarbeid med. Det vart ei lang lista med innbedne. (Lista ligg ved årsmelding). Men rimeleg nok vart det ikkje so fåe som av ein eller annan grunn laut melda forfall. 132 gjester møtte.

Det vart ei stilfull høgtid i den vyrdelege halli. Det var prenta eit hefte på 20 sidor med gode bordsongar (nye songar av Eigil Lehmann og Sofia Melkild, forutan gamle songar som er skrivne til tidlegare jubileumsgilde i laget). 8 spelemenn frå "Fjellbekken" var med og spela hardingfela, og dertil spela Sigbjørn Bernhoft-Osa. ~~xxxx~~ Han var og saman med "Fjellbekken"-spelsmennene då dei utpå notti spela upp til dans i kongshalli. Per Berge frå Voss var ein grepa kjökemeister, han styrde bordseta med godt humør, og han song-og las kvæde av Sivle og Aasen. Det kom helsing til gildet frå Kong Olav, frå Thorsteinn Viglundsson, Island og frå sresformannen i Svenska Ungdomsringen for Bygdekultur, Eric Ström, og frå mange andre. Gåvor vart det mange av: Sjekkar, nytte- og prydnadsting, og blomar. Sume lagsfolk sende og pengegåvor til høgtidi. Gildetalen vart halden av professor dr. Olav Brattegard, medan formannen Ludv. Jerdal gav ei attersyn på lagsoga og tala for skiparane og heiderslagsmennene. Talarrekkja ved bordet i halli og etterpå ved kaffibordi nede i hallene var lang. Motel Orion stod fyre matstellet. Det vart bode på gravlaks med Bergenskringlor, reinsdyrsteik med nyrørde tytebar, og isbombe med moltor.

Heiderslagsmenn: På ~~xxxx~~ 100-årshøgtidi vart desse 8 utnemnde til heiderslagsmenn: Kångsbonde Joannes Patursson, Kirkjebour på Færøyane (han og kona hans var med på gildet), Per Berge frå Voss, Anna Bjørndal, Ingrid Gjelsvik, Hildur Hirth, Anna Gjerlöv, Simon Johan Nigar og Olav Omvik, Bergen. Frå fyrr hadde laget desse heiderslagsmenn: Gudtorm Vatndal, Martin Vik, Albert Joleik og islendingen Thorsteinn Th. Viglundsson. Laget hev soleis no 12 heiderslagsmenn.

Lagsfolk: Talet på lagsfolk er 140. Arspengane er 10 krunor.

100-års-program i Kringkastingi: I samband med 100-års-jubileet til Vestmannalaget hadde mange blad kringum i landet umtale av laget, både fyre og etter høgtidi. Og Norsk Rikskringkasting sende eit 50 minuttars program yver riksnettet på jubileumsdagen 21. januar. Det hadde til titel "Dannelsen udgaar fra Vestmannalaget" og var laga av sendeleidar Arthur Klæbo. Av lagsfolk var desse med i programmet: Olav Brattegard, Arnfinn Haga, Conrad Clausen, Eigil Lehmann og formannen Ludv. Jerdal. Dagen etter jubileumsgildet i Håkonshallen sende Bergenssendaren til NRK eit reportasjeprogram frå gildet, laga av programsekretar Johs. Tvedt. Det vart teke upptak på ljoband av gildet i Håkonshallen, og fotografane Magne Skeie og Ludvig Thunes var tinga til å fotografere. Mange fine bilete vart tekne den kvelden.

Ein studiering med Anna Gjerlöv til leidar dryfter litterare emne.

Heidringar: Det er sendt krans til båra åt skulestyrar Einar Bø, og lagt blomar ved formannen då minnesmerket yver rektor Severin Eskeland vart avduka.

Eiga: Henrik Krohns og Hustrus Legat som laget stjornar er på kr. 7232,84. Laget hev luter i L/L. Bygdehuset i Bergen for kr. 1500,--. Nokre målarstykke er på Hotell Hordaheimen og hjå formannen, og nokre bøker ligg hj Ivar Gjelsvik. Bjørgvin 5. mars 1968. I stjorni for Vestmannalaget: Ludv. Jerdal. Johs. Fjeldstad. Ivar Gjelsvik. Olav Brattegard. Ingerd Hirt

(Tillegg til årsmelding for Vestmannalaget 1967).

Utetling og gåvor.

I utetling frå Lagsbråki til Bondeungdomslaget i Bergen hev laget fenge kr. 800,-. Det er gjeve ei løyving på kr. 200,- til Norsk Måldyrkingslag til eit serskilt tiltak laget hadde, og til Kyrkje-nemndi i Bergen vart gjeve kr. 200,- til 50-års-jubileet i februar 1968.

Til Vestmannalaget kom det mange gåvor i samband med 50-års-jubileet.

4/13 68 Godt arbeidsår M
i Vestmannalaget

Vestmannalaget har halde årsmøte og valt oppatt Ludv. Jerdal til formann. I stjorni elles vart attvalde Johs. Fjeldstad, Ivar Gjelsvik, Olav Brattegard og Inger Hirth. Varannemenn vart Besse Bønes, Fritz Monrad Walle og Liv Nyborg. — S. J. Nigar held fram som kassastyrar. Det var elleve rekkje andre val til nemnder og lag der Vestmannalaget har måismenn, soleis til Bydelagsnemndi i Bergen: Johs. Fjeldstad, Ingv. Olsvold, Ludv. Jerdal, til Kyrkjemenndi i Bergen for 2 år: Eilif Lehmann, til Idrottslaget Gular: Ivar Gjelsvik, i Det Norrøne Grønlandslaget: Eilif Asbo, Søren Ve og Ludv. Jerdal. I bladstjorni for lagsbladet kom S. J. Nigar, Arnfinn Haga, Mari Madiand og Fridtjov Vik.

Årsmelding og rekneskap bar bod om eit godt arbeidsår, med jamn møteverksemd, og med 100-års-jubileet, som vart høgtida i Håkonshallen, som det store topp-punktet. Etter at vall var undångjorde bar varaformannen i laget Johs. Fjeldstad fram ei serskilt takk til formannen for arbeidet hans med 100-årgildet, og formannen svara at han vilde dela denne takk med dei andre i stjorni.

Det var bordseta på årsmøtet, som vart halde på kaffistova til B.U.L. og det vart køyrt eit kringkastingsprogram om Vestmannalaget, etter at Magne Skeie frå Askøy hadde synt ei mengd gode fargeljosbilete frå det store gildet laget heldt i Håkonshallen.

Vestmannslaget

Årsmelding 1968/69

Stjorn: På årsmøtet 5. mars vart Ludv. Jerdal attvald til formann, og i stjorni elles vart attvalde Johs. Fjeldstad, Ivar Gjelsvik, Olav Brattgard og Ingerd Hirth. Varamenn vart Besse Bønes, Fritz Monrad Walle og Liv Nyborg. Olav Brattgard hev vore varaformann, Ingerd Hirth skrivar, og S. J. Nigar hev halde fram som kassastyrar.

Målsmenn: I Bygdelagsnemndi: Johs. Fjeldstad, Ingv. Olsvold, Ludv. Jerdal, Varamenn: Arnfinn Haga og Ivar Gjelsvik. Kyrkjenevndi i Bergen (valde for tvo år): Eigil Lehmann, Varamann Besse Bønes. I Idrettslaget Gular, rådet: Ivar Gjelsvik, varamann Georg Nyborg. I Det Norrøne Grønlandslaget: Eilif Åsbo, Sören Ve og Ludv. Jerdal. Varamenn: Ivar Gjelsvik og Johs. Fjeldstad. Fanevakter: Torkel Björkheim, Steinar Drøsdal og Torgrim Titlestad. Ettersynsmenn: Ingv. Olsvold og Sören Ve. Bladstjorn for lagsbladet "Tuftekallen": S. J. Nigar, Arnfinn Haga, Mari Madland, Fridtjov Vik.

Möte og samkomor: Laget hev sidan fyrre årsmötet halde 13 vanlege möte,

alle på Kaffistova til Bondeungdomslaget, Torget 1. Stjorni hev halde 6 möte. Det hev vore eit godt arbeidsår, med jamnt godt frammöte. Det er framleis den trugne flokken av eldre lagsfolk som kjem til möti, og me saknar dei unge. Det eine av dei 13 möti vart elles halde i heimen til heiderslagsmannen vår, guteheimskulestyrar Gudtorm Vatndal, stutt tid etter at Vatndal hadde fylt 100 år. Mötet var i Adnatun, Indre Arna. I tillegg til möteverksemd i hev laget vore med og skipa ein Vestlandskappleik i mars 1969 som vart sers vellukka. Sjå um dette lenger nede i årsmeldingi. ^{Så} Saman med Vestlandske Teaterlag heldt bygdelagi fest til Möte og samkomor: Fyredrag og andre program: /jol.

Det er halde i alt 14 fyredrag eller talor. På årsmötet 5. mars 1968 vart det köyrt upptak av kringkastingsprogram um Vestmannalaget, styrt av sendeleidar Arthur Kløbo, og Magne Skeie frå Askøy synte fine fargeljosbilete frå 100-årshøgtidi i Håkonshalli 21. januar. På lagsmötet 26. mars fortalde Fritz Monrad Walle um ei ferd i fotefari til Columbus, og synte fargeljosbilete til. På mötet 16. april fortalde formannen Ludv. Jerdal um det storfelde 100-årsjubileet til Det Norske Samlaget i Oslo, eit jubileum som varde i dagane 22. - 24. mars og som Vestmannalaget var innbede til. Gäva som Vestmannalaget gav til "storebrer" i hovudstaden var ein primstav, utskoren og ferda til på Universitetet i Bergen. På dette mötet 16. april las presten Eigil Lehmann prøvor på islensk lyrikk som han sjlv hadde sett um til norsk mål. På mötet 7. mai tala dosent Reidar Djupedal um Åsmund Olavsson Vinje, ein mann mot straumen. Mötet var skipa som ein Vinjekveld i samband med 150-årsminnet. Formannen las lyrikk av Åsmund Vinje, og lektor Arnfinn Haga las Vinjes "Fesjåtale". 11. juni var det möte heime hjå Gudtorm Vatndal, Adnatun. Vatndal og hushaldaren hans, Åsta Presttun tok vel imot oss. Det var program i mange belkar. Formannen Jerdal tala um Vatndal og livsverket hans, og Vatndal sjölv fortalde levande og ferytneleg frå sine mange livsminne. Dette vart siste mötet Vatndal fekk vera med på i Vestmannalaget.

På fyrste mötet etter ferien, 1. oktober, tala lektor Arnfinn Haga um landsmötet til Noregs Mållag i Bö i Telemark og hadde mange vonfulle ting å draga fram, um vaknande vilje til å verna og dyrka godt mål, ikkje minst millom dei unge. Presten Eigil Lehmann sköytte til frå sine inntrykk av landsmötet, og deretter var det ordskifte der mange var med. 22. oktober tala universitetslektor Albert Lange Fliflet um Kalevala, det finske nasjonal-eposet som han hev umsett frå finsk til telemål eller Aasen-mål. Han las og prøvor på umsetjingi. 12. november var det ordskiftemöte. Emnet var "Kva er norsk?", og Reidar W. Evensen og Arnfinn Haga innleidde. Det var livleg samtale etter innleidingsfyredragi. 3. desember heldt laget minnemöte um kunstvevar Ragna Breivik. Kunstnaren Magnus Hardeland tala um Ragna Breivik og livsverket hennar.

21. januar 1969 var det 101-årsdagen til Vestmannalaget. På det møtet heldt professor dr. Bjarne Ulvestad fyredrag um någranskaren Ivar Aasen og tradisjonen. På møtet 11. februar var det fyredrag av professor dr. Per Thorsen um Amtmann de Fine i Rogaland og det grunnleggjande samlarverket hans um Stavanger Amt, det noverande Rogaland fylke. 4. mars tok banksjef Eilif Asbe oss med på ei storfeld ferd til Amerika. Med fyredrag og fargeljosbilete gav han lyden nykje forvitneleg stoff frå det mektige og mangslungne USA, som han vitja medan presidentvalet gjekk som hardast i fjer haust.

Vestlandskappleiki i samarbeid med Spelemannslaget "Fjellbekken" og Bygdedanslaget i Björgvin skipa Vestmannalaget Vestlandskappleik i spel og folkedans, i Gimle i helgi 22. og 23. mars. Med i kappleiknemndi var frå Vestmannalaget Jonas Myhre og Ludv. Jerdal. Kappleiken samla ikring 100 aktive dansarar og spelemenn og vart sers vellukka. Det var stort frammöte til dei fåre tilskippingane. Ei mengd fine gåvepremiar og ogso vandrepokalar kom til kappleiken. Norsk Riksringkasting ved programsekretær Rolf Myklebust gjorde upptak på heile kappleiken, og Lise Foss frå Fjernsynet gjorde upptak til bruk i fjerrsjå seinare. Beste spelemann i klasse A vart Leif Rygg, Voss, best i klasse C vart den unge Einar Mjøltnes frå Voss, og beste dansarparet vart Gunnvor og Dagfinn Kjosås, Bergen, medan Astrid Helgesen vart peika ut som den beste dansaren på kappleiken.

Studieringen i laget hev halde fram. Anna Gjerlöv er leidar.

Tuftekallen, det handskrivne bladet, er stødt ein kjærkomen gjest på möti.

Gåvor: I utetling frå Kagsbruki til Bondeungdomslaget hev laget fenge 800 kr., i jubileumsgåva frå Henrik Krohns og Hustrus Legat 1000 kr. i samband med 100-årsjubileet.

Heidringar: Det vart gjeve blomar til Kalevala-umsetjaren Albert Lange Fliflet då han vitja laget med Kalevala-program. Og banksjef Eilif Asbo vart heidra med ei blomkorg i samband med at han i dette året vart riddar av St. Olavs Orden. Formannen møtte i helmen til Gudtorm Vatndal med blomar på 100-årsdagen hans den 31. mai 1968. Det er og gjevne blomar til andre lagsfolk som hev havt "runde dagar", soleis til John Runshaug på 85-årsdagen. På båra til Albert Joleik la laget krans ved presten Eigil Lehmann, på bårone til Hans Myklebost, Martin Vik og Gudtorm Vatndal ved formannen.

Heiderslagsmenn: Tri av heiderslagsmennene i Vestmannalaget er falne ifrå i dette meldingsåret. Redaktören og bygdebokmannen Albert Joleik døyde i mai 1968, kjøpmann Martin Vik døyde i januar 1969, og guteheimskulestyrar Gudtorm Vatndal døyde i februar 1969. Det vart lagde blomar på bårone deira, og i gravferdene til Martin Vik og Gudtorm Vatndal møtte Vestmannalaget med fløromvunni fana. Joleik, Vik og Vatndal var millom dei eldste i laget, dei hadde vore uvanleg lenge med, og synte stor truskap mot ideen som samlar laget. Vatndal var eldst, nær 101 år gamal, Vik var 92 år, og Joleik 88 år. Det vert tomrom etter desse trauste og sermerkte mennene, men minnet um deim vil leva i Vestmannalaget og vestnorsk kultursoga.

Lagsfolk: Laget hev 152 lagsfolk. Årspengane er 10 krunor.

Eiga: Henrik Krohns og Hustrus Legat som laget stjornar er på kr. 7654,11. Det er i året etla ut ei gåva til Vestmannalaget i samband med 100-årsjubileet på krø 1000.-. Laget hev luter i L/L. Bygdehuset i Bergen for kr. 1500.-. Nokre målarstykke heng på Hotell Hordahelmen og hjå formannen. Formannen tek og vare på gåvor som kom til 100-årshögtidi og tidlegare. Nokre bøker ligg hjå stjernarmannen høgsterettsadvokat Ivar Gjelsvik, og fana til laget stend i Gimle der vaktmeister Georg Nyborg hev skaffa plass.

Björgvin 25. mars 1969.